

Aan

De minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999)4619081

Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon

Geert Jansen

Datum 30 november 2017

Telefoonnummer

+5999 4619081

E-mail

info@cft.cw

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Cft 201700300

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

Telefax (+297) 5822224

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Pagina

1/4

Bijlage

1

Onderwerp

Advies op de ontwerp landsverordening tot wijziging van de begroting 2017 Aruba

Geachte mevrouw Ruiz-Maduro,

Het College Aruba financieel toezicht (CAft) heeft op 16 november 2017 de ontwerp landsverordening tot wijziging van de begroting 2017 (BW) van Aruba ontvangen met het verzoek daarop te adviseren conform artikel 10 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft). De BW moet conform artikel 10 lid 2 LAft vergezeld met dit advies door u aan de Staten worden aangeboden, waarbij in de memorie van toelichting bij de BW dient te worden aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met het advies van het CAft op de BW. In de bijlage bij deze brief zijn de cijfermatige mutaties van de BW op de begroting te vinden.

Oordeel

De wijzigingen die zijn opgenomen in de BW zijn niet volledig, omdat geen rekening is gehouden met tegenvallende (niet-)belastingopbrengsten. In de reactie op de derde uitvoeringsrapportage van 24 november 2017 (kenmerk Cft 201700291) heeft het CAft een tegenvaller van tenminste AWG 50 miljoen bij de belastingopbrengsten geprognosticeerd. Het CAft heeft u gevraagd in zijn reactie op de derde uitvoeringsrapportage om aan te geven welke stappen genomen worden ter compensatie van deze tegenvallers. Indien er in 2017 nog acties worden ondernomen, dan zullen de betreffende acties in deze BW moeten worden verwerkt. Gezien het late moment in het jaar is het aannemelijk dat de tekortnorm niet meer kan worden behaald in 2017. In dat geval dienen er aanpassingen in begroting 2018 worden gedaan ter compensatie van het tekort 2017. Acties in ofwel 2017 ofwel 2018 zijn eveneens nodig om de staatschuld te verlagen en de weg richting houdbare overheidsfinanciën in te zetten. In onze reactie op de derde uitvoeringsrapportage bent u gevraagd om op basis van artikel 11 lid 4 van de LAft uiterlijk 8 december a.s. te reageren op dit advies.

Toelichting

In de BW zijn zowel de directe als de indirecte belastingopbrengsten ongewijzigd gebleven ten opzichte van de begroting 2017 inclusief nota van wijziging, zoals te zien in de bijlage bij deze brief. Er is echter met grote mate van zekerheid te stellen dat de belastingopbrengsten tegenvallers zullen kennen. Het CAft heeft reeds in de reactie op de derde uitvoeringsrapportage aangegeven dat de loonbelasting en de belasting op bedrijfsomzetten (BBO) achterblijven op de begroting. Het CAft acht het op basis van het seizoenspatroon van de afgelopen jaren volstrekt onrealistisch dat deze belastingopbrengsten nog volledig in het laatste kwartaal van 2017 zullen binnenkomen. Beide belastingen zijn in vergelijking met 2016 weliswaar gestegen, maar laten niet de stijging zien die benodigd is om de bedragen die in de begroting 2017 zijn opgenomen te realiseren. Het CAft heeft een prognose gemaakt voor beide belastingcategorieën op basis van de seizoenpatronen in 2016 en de realisatie over drie kwartalen van 2017. Op basis van deze prognose zal de loonbelasting een tegenvaller van circa AWG 30 miljoen kennen en de BBO van circa AWG 19 miljoen.

Ook de invoerrechten stijgen minder dan begroot. Voor de invoerrechten prognosticeert het CAft een tegenvaller van AWG 13 miljoen. Tegenover de genoemde tegenvallers zijn er met de betrekking tot de belastingsoorten ook enkele meevallers te verwachten, zoals bij de rente belastingvordering, overdrachtsbelasting, motorrijtuigenbelasting en accijns op sigaretten. Volgens het seizoenspatroon van 2016 zouden deze samen tot een totale meevaller van AWG 12 miljoen kunnen leiden. Per saldo prognosticeert het CAft daarmee een tekort van circa AWG 50 miljoen bij bovengenoemde belastingopbrengsten. Deze prognose staat nog los van het risico dat de winstbelasting kan tegenvallen in 2017. De grootte van de tegenvaller is in 2017 niet goed te prognosticeren vanwege een gewijzigd seizoenspatroon sinds de invoering van de VAS. Mocht op de korte termijn nadere informatie bekend zijn over de hoogte van deze aanvullende tegenvaller, dan zal deze ook onderdeel uit moeten maken van onderhavige BW.

Ten aanzien van de niet-belastingopbrengsten is in de derde uitvoeringsrapportage aangegeven dat de opbrengsten van de verkoop van Fuels Marketing & Supply Aruba (FMSA), begroot op AWG 40 miljoen, zullen worden behaald. Inmiddels heeft het CAft aanvullende informatie van u ontvangen waaruit blijkt dat deze opbrengsten mogelijk toch niet volledig in 2017 binnen zullen komen, hetgeen aanvullende tegenvaller betekent. Het CAft verzoekt u om deze aanvullende tegenvaller onderdeel te laten uitmaken van onderhavige begrotingswijziging.

Bovenstaande mutaties dienen onderdeel uit te maken van de BW, ongeacht of de acties ter dekking van bovenstaande tegenvallers in 2017 of in 2018 worden genomen. Indien er volgens u nog aanvullende acties kunnen worden genomen in de korte tijd die resteert in 2017, dan dienen de effecten daarvan ook nog verwerkt te worden in deze BW. Indien het tekort in 2017 niet gecompenseerd wordt, dan zal conform de systematiek van het LAft de begroting 2018 zodanige ingrepen moeten bevatten die dit tekort compenseren. Dit is nodig om de olopende schuldpositie vanwege dat mogelijke tekort tegen te gaan. Het geprognosticeerd extra tekort van ten minste AWG 50 miljoen in 2017 betekent een stijging van de schuldquote met ca. 1% bbp. Door de omvangrijke

Kenmerk
Cft 201700300
Blad
3/4

schuldenlast zijn de jaarlijkse rentelasten voor de Arubaanse overheid een zeer grote kostenpost. Daling van de schuldquote is noodzakelijk om in de nu voorliggende regeerperiode de overheidsfinanciën op een structureel houdbaar pad te brengen. Ook zal de daling van de schuldquote worden meegenomen in het oordeel over de financiële huishouding dat door onafhankelijke kredietbeoordelaars wordt opgesteld.

Aanvullend constateert het CAft dat aan de uitgavenkant de personeelskosten in 2017 met 33% van de lasten, veruit de grootste kostenpost van de begroting vormen. Het CAft heeft sinds 2014 geconstateerd dat het ambtenarenapparaat van Aruba te groot is in vergelijking met omringende landen en dat er veel functies dubbel worden bekleed. Het terugdringen van de personeelsuitgaven dient daarom hoge prioriteit te genieten. Derhalve is de verdere stijging van de personeelsuitgaven met per saldo AWG 9,9 miljoen in deze BW opvallend te noemen, temeer daar eerder een vacaturestop is afgekondigd. Beheersing van de personeelsuitgaven is een belangrijke opgave voor de komende jaren. Dat er in de eerste drie kwartalen van 2017 per saldo 187 fte's zijn aangenomen geeft geen blijk van beheersing van deze grote uitgavenpost. Het CAft adviseert om maatregelen te nemen waarbij de gestegen personeelslasten zo snel mogelijk worden teruggedrongen om te voorkomen dat de structurele lasten blijven toenemen, zoals het beperken van de instroom van nieuwe medewerkers en aanpassing van het huidige aanname- en bezoldigingsbeleid.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het CAft graag bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Aruba
De directeur van de directie Financiën van Aruba

Bijlage: overzicht mutaties ontwerp begrotingswijziging (BW) ten opzichte van de vastgestelde begroting 2017 inclusief Nota van Wijziging (NvW) daarop

Middelen	NvW	BW	Mutatie
Directe belastingen	631.000.000	631.000.000	0
Indirecte belastingen	482.850.500	482.850.500	0
Overige middelen	187.385.900	191.988.200	4.602.300
Totaal middelen	1.301.236.400	1.305.838.700	4.602.300

Kosten	NvW	BW	Mutatie
Personeel	369.482.300	379.198.400	9.716.100
Werkgeversbijdragen	93.156.400	95.682.900	2.526.500
Goederen & Diensten	171.230.200	174.507.700	3.277.500
Rente	215.347.200	215.347.200	0
Subsidies	201.073.700	199.993.200	- 1.080.500
Overdrachten	148.617.500	149.607.500	990.000
Afschrijvingen	32.254.500	32.254.500	0
Bijdragen & Verrekeningen	155.167.200	148.667.200	- 6.500.000
Totaal kosten	1.386.329.000	1.395.258.600	8.929.600

Exploitatiesaldo	- 85.092.600	- 89.419.900	- 4.327.300
-------------------------	---------------------	---------------------	--------------------

Kapitaaldienst	NvW	BW	Mutatie
Financieringsmiddelen	178.529.500	178.529.500	0
Kapitaaluitgaven excl. aflossingen	118.000.000	113.672.700	- 4.327.300
Netto saldo kapitaaldienst	60.529.500	64.856.800	4.327.300

Financieringssaldo Land Aruba	- 24.563.100	- 24.563.100	0
<i>In % bbp</i>	<i>0,5 %</i>	<i>0,5 %</i>	<i>-</i>